

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 12/2010 rd

Statsrådets redogörelse om ramar för stats- finanserna 2011—2014

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 april 2010 statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2011—2014 (SRR 2/2010 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten får lämna utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Ritva Viljanen, räddningsöverdirektör Pentti Partanen, överdirektör Pentti Visanen, brigadgeneral Mikko Kirjavainen och planeringsdirektör Sanna Heikinheimo, inrikesministeriet
- budgetråd Raija Koskinen och konsultativ tjänsteman Vesa Lappalainen, finansministeriet
- polisdirektör Sauli Kuha, Polisstyrelsen
- chef, polistråd Ilkka Salmi, skyddspolisen

- direktör Martti Kallio, Finlands Kommunförbund
- förhandlingschef Kristian Karrasch, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- förhandlingsdirektör Harri Sirén, Löntagarorganisationen Pardia rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- utrikesministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Migrationsverket
- centralkriminalpolisen
- rörliga polisen
- Tullstyrelsen
- Helsingfors polisinrättning
- Suomen Nimismiesliitto ry även som representant för Poliisi-, ulosotto-, syyttäjaja maistraatilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry
- Finlands Polisorganisationers Förbund rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

beslut på utgifterna under kommande år ändå vägts in.

Allmänt

Året 2011 är den här valperiodens och ramperiodens sista år. Därför är inga politiska nyheter att vänta i utgiftsnivån 2012—2014. I rambeslutet har effekterna av den nuvarande regeringens

Den kommunala ekonomin

I sin redogörelse räknar regeringen med att den finländska samhällsekonomin på medellång sikt i likhet med ekonomin i de övriga länderna i Eu-

ropa återhämtar sig från den djupa ekonomiska krisen. När världshandeln och exportmarknaden åter får fart förväntas också exporten öka i snabb takt. Den inhemska efterfrågan kommer att öka när läget på arbetsmarknaden förbättras och de uppdämda investeringsbehoven kan åtgärdas. Den ekonomiska omstruktureringen och befolkningens åldrande börjar eventuellt bromsa upp den ekonomiska tillväxten kring mitten av decenniet. Spåren efter lågkonjunkturen kommer att sitta kvar i den offentliga ekonomin många år framöver.

Efter de senaste årens positiva utveckling ser framtidsutsikterna för den kommunala ekonomin dystra ut. Den ekonomiska situationen inte minst i större städer och kommuner med exportindustri försämrades snabbt i fjol när tillväxten i inkomsterna av kommunalskatten mattades av och inkomsterna av samfundsskatten rasade. Till följd av att sysselsättningsutsikterna i år har försämrats och skatteintäkterna därmed minskat drabbar krisen nu hela kommunfältet. Återhämtningen kommer att ta tid.

Bedömningar av hur utgifterna utvecklas i den kommunala ekonomin och de antaganden som de ekonomiska kalkylerna bygger på är i den rådande allmänna ekonomiska situationen förknippade med en lång rad osäkerhetsfaktorer. Jämfört med 2009 antas skatteinkomsterna i år minska med 0,6 procent, trots att kommunerna i stor skala har höjt sina skattesatser för 2010. Nästa år räknar man med att skatteinkomsterna åter börjar öka, och 2014 beräknas ökningen redan vara uppe i 4,1 procent mot året innan. Den genomsnittliga årliga ökningen i skatteinkomster beräknas till 3,6 procent 2011—2014.

Det största orosmomentet för den kommunala ekonomin har redan länge varit att utgifterna ökar för mycket. Men man räknar med att ökningen i omkostnaderna under ramperioden kommer att vara mer moderat än under de senaste åren. Både under 2010 och 2011 beräknas utgifterna öka med 3,5 procent och 2012—2014 med 3,8 procent per år.

Årsbidraget kommer sannolikt att vara fortsatt svagt ännu 2010 men att förbättras något nästa år, för att åter försvagas till ungefär 1,36

miljarder euro 2012—2014. Det finansiella underskottet avspeglas direkt i kommunernas lånebestånd och höjer det till inemot 19,5 miljarder euro 2015. Årsbidraget kommer hela ramperioden att vara mindre än avskrivningarna. Investeringarna beräknas i sin tur ligga kring 4 miljarder euro per år. Personalen antas 2010 minska med omkring 1 procent och därefter hålla sig på årets nivå hela ramperioden ut. Med hänsyn till att befolkningen åldras ser det ut som om det ökade servicebehovet inom social- och hälsovården inte skulle tillåta att man drar nytta av pensionsavgången i kalkylerna för det totala antalet personal.

Staten fattade redan i samband med den föregående ramen beslut om betydande insatser för att stödja den kommunala ekonomin. De börjar få effekt 2009 och effekterna sträcker sig ända bort till 2011—2014. Kommunernas utdelning av samfundsskatten har höjts med tio procentenheter 2009—2011. Det ökar kommunernas skatteinkomster med omkring 380 miljoner euro per år. Med hänsyn till kommunernas skrala ekonomi bör man överväga att betala höjd utdelning av samfundsskatten också efter 2011. De statsbidrag som omfattas av granskningen av basservicebudgeten ökar med 358 miljoner euro netto under ramperioden. Indexhöjningen ökar i sin tur kommunernas och samkommunernas statsandelar med 140 miljoner euro. Kommunernas beslut om höjning av inkomst- och fastighetsskattesatserna ökar skatteintäkterna med sammanlagt 510 miljoner euro. Vad gäller olika aspekter på statens finansiella bidrag till den kommunala ekonomin i övrigt hänvisar utskottet till redogörelsen.

Under ramperioden räknar man med 30 kommunsammanslagningar fram till 2013, då det utifrån gällande bestämmelser är sista gången som sammanslagningsbidrag beviljas. Det bör utredas särskilt om bidrag behövs också efter 2013.

Utskottet anser att det behövs en nivåhöjning av statsandelarna för att underlätta för kommunerna. Samtidigt som man tryggar servicen måste man motverka trycket på en höjning av kommunalskatten och öka medborgarnas köpkraft för att underlätta den ekonomiska situationen.

Kommunernas skatteunderlag behöver dessutom stärkas. Kommunerna bör inte heller påtvingas nya lagfästa uppgifter, om inte staten samtidigt kompenserar dem fullt ut för utgifterna för dem.

Det är nödvändigt att höja produktiviteten i kommunal sektor, menar utskottet. Dessutom efterlyser utskottet en sträng budgetdisciplin i kommuner och samkommuner. Kommunfältet måste klara av ansvarsfulla och kraftfulla utvecklingsåtgärder på egen hand. För att höja produktiviteten behöver framför allt datasystemens kompatibilitet och interoperabilitet utnyttjas fullt ut i hela den offentliga sektorn. Det gäller att satsa inte minst på datasystemen i social- och hälsovården. Av statsandelarna under ramperioden har 10 miljoner euro per år reserverats för finansiering av datasystemprojekt i stat och kommun. För datasystemens vidkommande hänvisar utskottet till det som sägs längre fram.

Den interna säkerheten

Polisen. Polisens verksamhet bör utvecklas utifrån polisens långsiktiga personalplan (Polisen 2020 — Långsiktplan för polisens personalbehov). Det är viktigt att den grundläggande polisutbildningen kan byggas ut under kommande år i motsvarighet till pensionsavgången. Inom brottsbekämpning måste det också avsättas adekvata resurser för åklagarväsendet och domstolarna. Ett stort bekymmer för polisen är behovet av uppgifter och tjänster inom tillståndsförvaltningen i relation till resurserna.

Utskottet lyfter särskilt fram projektet Vitja, som beräknas kosta totalt 25 miljoner euro. Det handlar om en reform av synnerligen stor betydelse för polisens verksamhet, servicekapacitet och produktivitet. Genom reformen ska personal frigöras för synlig polisverksamhet. Projektets uppdrag går ut på att ta fram ett säkert datasystem som ska göra polisens och andra säkerhets- och rättshandlingarnas processer effektiva och mer samordnade. Det finns ett uttalat behov av ett effektivt tväradministrativt polissamarbete och straffrättsliga processer över lag och av e-tjänster för medborgarna. Underhållskostnaderna för polisens nuvarande system är om-

kring 6 miljoner euro per år. För att minimera överlappande kostnader är det viktigt att projektet Vitja genomförs enligt tidsplanen.

Inom brottsbekämpningen kräver den planerade reformen av fingeravtryckssystemet 2011 uppdateringar av systemen. Det är nödvändigt på grund av förpliktelserna enligt Prümkonventionen. En reform av systemet för televlyssning står för dörren 2013. Det har inte reserverats medel för de här projekten inom ramen.

En översyn av skjutvapenregistret kommer att öka inte bara datasystemskostnaderna utan också behovet av mer personal. Det behövs också extra resurser för polisens materialupphandling.

Utskottet konstaterar om polisens lokaler att ramfinansieringen tyvärr bara medger förbättring av lokaler med så svåra inomhusproblem att arbetarskyddsmyndigheterna beordrat polisen att flytta bort. Det finns ett behov av planmässig renovering av trånga, gammalmodiga och undermåliga lokaler. Som ett exempel på renoveringsbehov kan man nämna Uleåborgspolisens lokaler. Man bör med det snaraste reservera pengar för att bygga och utrusta gemensamma lokaler för rörliga polisen och centralkriminalpolisen i Vanda.

Polisens häkten är vid de flesta polisinrättningar helt emot nuvarande bestämmelser, vad gäller både personer som tagits i förvar och personer som anhållits. För att förvaringslokalerna för frihetsberövade ska kunna ställas på den nivå som räddningslagen kräver behövs det 2,8 miljoner euro för brådskande reparations- och ombyggnadsarbeten.

Enligt den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2009 räknas terrorismen till de största säkerhetshoten. Den globala terrorismen och bekämpningen av den ställer stora, och i framtiden sannolikt ännu större, krav på skyddspolisens handlingskapacitet. Det viktigaste är att kunna identifiera hot mot Finland i förväg och hindra att de materialiseras. Som exempel kan man nämna en modern metod, som gett positiva internationella erfarenheter och som skyddspolisen själv har goda erfarenheter av, nämligen att skyddspolisen har skickat ut sin egen represen-

tant för att arbeta vid Finlands ambassad i Etiopien.

Det är värdefullt att skyddspolisen på detta sätt kan bidra till att minska kostnaderna för polisen, migrationsmyndigheterna och staten och kommunerna för oggrundade asylansökningar i betydande grad. I kampen mot terrorism är det viktigt att kunna hindra att riskpersoner slå sig ner i Finland.

Centralkriminalpolisens har arbetat långsiktigt för att ta fram metoder för att bekämpa organiserad, grov och internationell kriminalitet. Den ekonomiska lågkonjunkturen ger utslag i att Finland i växande grad drabbas av kriminalitet från utlandet. Det har inte anvisats några medel för utvecklingsprojekt inom brottsbekämpning i år och därför har man varit tvungen att lägga de här produktivets- och effektivitetsprojekten på is.

Trafiksäkerheten har utvecklats fortsatt positivt 2009. Undersökningar visar att trafikkontroll är en viktig och kostnadseffektiv metod att förbättra trafiksäkerheten. Projektet Vitja är av utomordentligt stor betydelse också för rörliga polisen. I polisfordon installerade arbetsstationer, precisionsalkometrar och apparater för automatisk avläsning av registerskyltar gör trafikkontrollen effektivare.

Utskottet vill att man i resurstilldelningen beaktar att polisinsättningen i Helsingfors har alldeles särskilda uppgifter och att det måste garanteras att polisen i Helsingfors har möjlighet att utföra sina basala uppgifter.

Gränsbevakningsväsendet. Förvaltningsutskottet hänvisar till sina utlåtanden om budgetpropositionen för 2010 och det föregående rambeslutet, inte minst till den del det handlar om resursöverföringar enligt gränsbevakningsväsendets strategi för att stärka gränskontrollerna i huvudstadsregionen och vid sydöstra gränsen och om insatserna för att genomföra neddragningarna enligt det andra produktivetsprogrammet och om att arbeta effektivare till följd av anslagsunderskottet på omkostnadsmomentet (FvUU 18/2009 rd och FvUU 4/2009 rd).

Utifrån informationer som utskottet fått anser det att regeringens rambeslut säkerställer att

gränsbevakningsväsendets handlingskapacitet kan upprätthållas inom sjöbevakningen och gränsbevakningen under ramperioden, om det inte sker några större förändringar i gränssituationen.

Ramen medger att Gränsbevakningsväsendets förlegade tvåmotoriga helikoptrar AB/A 412 kan börja bytas ut från och med 2011. Genom helikopterbytet kan den nuvarande handlingskapaciteten bibehållas inom gränsbevakningen, sjöbevakningen och bland annat polisens och räddningsmyndigheternas krävande handräckningsuppdrag.

Gränsbevakningsväsendet kan slutföra arbetet med att ersätta sina föråldrade patrullbåtar från 1980-talet inom den statsfinansiella ramen. De nya patrullbåtarna förbättrar gränsbevakningsväsendets kapacitet vid marina uppdrag och verksamhetens produktivitet och kostnadseffektivitet, när lejonparten av de höga underhållskostnaderna för sjöbevakningsstationer ute i skärgården kan skäras ner genom att stationerna flyttas inom räckhåll för vägförbindelser.

Staten anvisar sammanlagt 2 miljoner euro 2012 och 2013 för att förnya de marina övervakningssystemen. Med anslaget kan gränsbevakningsväsendet slutföra projektet med att förnya övervakningssystemet som är byggt i början 1990-talet och som till största delen är föråldrat.

Det är viktigt att gränsbevakningsväsendet genom bättre produktivitet kan säkra sina resurser för investeringar och konsumtionsutgifter från omkostnadsmomentet. I detta syfte kommer gränsbevakningsväsendet att slimma sin organisation och förvaltning och med hjälp av datatekniken att stegvis automatisera sin standardkontroll och sina inspektioner. Det är viktigt att upprätthålla kapaciteten längs sydöstra gränsen och på Finska viken. På annat håll längs östgränsen ska verksamhetsmodellen utvecklas på det sätt som förhållandena i det lugna och glest byggda gränsområdet kräver.

Tullen. Budgetramen för tullen är 9 miljoner euro mindre än för i år. Enligt produktivetsprogrammet ska tullen få bort 170 årsverken fram till 2011. I samband med beredningen av årets

budget ställdes ett extra krav för tullen att fram till nästa år få bort ytterligare 120 årsverken utöver minskningarna enligt programmet.

Den enda utgiftskategorin som i det här läget medger någon större flexibilitet i praktiken är antalet anställda. Med hänsyn till kostnaderna för utbildning av personalen och kommande pensionsavgångar är det så vitt utskottet kan se inte rationellt i ett totalekonomiskt perspektiv att minska på personalen, åtminstone inte mer än den naturliga avgången. Det är förenligt med en korrekt anslagsstyrning att kraven kan anpassas till tullens uppgifter, en långsiktig planering av dem och en god personalpolitik.

Nödcentralerna. För en omstrukturering av verket och för upphandling av ett nytt datasystem (TOTI) anvisas totalt 30 miljoner euro inom ramen för 2011—2014. Meningen är att antalet nödcentraler stegvis ska minskas från 15 till 7 från och med 2011, då två nödcentraler läggs ner och deras verksamhet flyttas över till de andra. Enligt planerna ska omstruktureringen vara slutförd inom 2015.

Nödcentralssystemet ska ombildas till ett rikstäckande samordnat nödcentralverk, där uppgifter och resurser är jämnt fördelade. Utskottet hänvisar till sina tidigare överväganden och kräver att utvecklingsinsatserna genomförs utan minsta risk för nödcentralstjänsterna. Därför måste man se till att det finns tillgång på personal, att den hålls kvar, att den får utbildning och att den har konkurrenskraftiga löner. Nödcentralssystemet måste permanentas och datasystemen ses över enligt planerna.

Vid riksmötet 2008 godkände riksdagen förvaltningsutskottets betänkande om nödcentralreformen (FvUB 3/2008 rd) och utifrån en särskild rapport utlåandet FvUU 19/2008 rd. Nödcentralverkets viktigaste utvecklingsobjekt framgår av de här dokumenten. Utskottet har en proposition med förslag till lag om nödcentralverksamhet (RP 262/2009 rd) under behandling. Meningen är att den nya lagen ska ersätta den gällande lagen om nödcentraler (157/2000).

Migrationen. Utskottet framhåller att man i migrationspolitiken måste satsa på att effektivt integrera dem som lagligen uppehåller sig i landet, behandla asylansökningar så snabbt som möjligt och utan dröjsmål avvisa dem som inte har lagliga grunder för att vara här. För att minska antalet ogrundade asylansökningar måste man också se på förekomsten av nationella attraktionsfaktorer. Det behövs en gemensam och samordnad asyl- och migrationspolitik i unionens medlemsländer, anser utskottet.

I rambeslutet ingår inte inrikesministeriets förslag till anslag för att visstidsanställa personal för migrationsverket eller för integrering av invandrare. Man räknar med att antalet asylsökande kommer att hålla sig på nuvarande nivå. Därför måste adekvata resurser säkras för asylbeslut under ramperioden. Genom att fortsatt kunna anställa erfaren och sakkunnig personal kan man förebygga allvarliga och upprepade flaskhalsar i behandlingen av ansökningar. Bristfälliga resurser för beslutsprocessen leder i sin tur till ökade mottagningskostnader. Frågan om ökade anslag måste tas upp på nytt senast i budgetpropositionen för 2011.

Jämfört med det föregående rambeslutet anvisas det i snitt 117 miljoner euro mer per år för mottagning av flyktingar och asylsökande på grund av att deras antal har ökat mer än man räknat med. Ersättningarna till kommunerna ökar med 22 miljoner euro 2011 och fortsätter att öka något under ramperioden. Ersättningsnivån har emellertid ännu inte fått kommunerna att visa tillräckligt stort intresse för att vidarebosätta personer som får internationellt skydd.

Det elektroniska ärendehanteringssystem som ska ersätta utlänningsregistret är nödvändigt enligt utskottets mening. Systemet UMA ska bli ett gemensamt verktyg för alla myndigheter inom migrationsförvaltningen. Det förväntas minska kostnaderna för migrationsprocesserna vid olika myndigheter i betydande grad och göra ärendehantering effektivare genom att alla faser av processerna blir samordnade och snabbare.

Riksdagen godkände vid riksmötet 2009 förvaltningsutskottets betänkande om integrationsredogörelsen (FvUB 8/2009 rd — SRR 4/2008

rd). De åtgärder för en effektivare integrering som läggs fram i betänkandet kräver också det avsevärda ekonomiska satsningar.

Meningen är att riksdagen i början av höstsessionen ska få en proposition med förslag till reform av integrationslagstiftningen. Ambitionen är att alla utlänningar i Finland ska omfattas av integrationsåtgärder åtminstone så till vida att alla som uppehåller sig lagligt i landet får en viss basinformation. Integreringen måste också annars göras effektivare. Det är viktigt att minimera risken för utanförskap och utslagning i samhället. Språkkunskaper och en arbetsplats spelar en vital roll för anpassningen i samhället. Unga och kvinnor löpare särskild risk för utanförskap om det inte ses till att de kan delta i integrationsåtgärder, få utbildning, skaffa sig de nödvändiga språkkunskaperna och att de kommer i dialog med det finländska samhället.

Utveckling av förvaltningen, produktivitet och personalpolitik

Utskottet ser det som motiverat att man under ramperioden genuint arbetar vidare på att förbättra produktiviteten och effektiviteten i förvaltningen. Samtidigt måste en adekvat tillgång till tjänster genom olika kanaler och kvalitet på tjänster säkerställas. Det måste omorganiseringar till inom olika förvaltningsområden för att skapa tydligare administrativa strukturer och för att de möjligheter som den tekniska utvecklingen ger ska kunna integreras i dem och verksamheten den vägen göras effektivare.

Utskottet lyfter precis som förut fram hur viktigt det är att produktivetsarbetet får genomslag. De samlade effekterna av inbesparingar på utgifter för uppgifterna och tillgång till tjänster måste alltid bedömas också i ett perspektiv som sträcker sig över förvaltningsgränserna. Sparande utan hänsyn till kostnaderna förbättrar inte produktiviteten eller genomslaget i verkligheten.

Precis som i sitt föregående ramutlåtande vill utskottet lämna alla tjänstemän i operativa uppdrag vid myndigheter med anknytning till den interna säkerheten utanför personalnedskärning-

arna enligt produktivetsprogrammet. De här myndigheterna ska dessutom ha resursplaner som uppfyller kraven på långsiktig verksamhet och de ska också binda sig politiskt vid dem.

Statens regionalförvaltning har genomgått omfattande reformer sedan början av året. De nya myndigheternas verksamhet måste permanentas under ramperioden.

Utskottet är inte tillfreds med det rådande läget där kommunernas dyra datasystem saknar kompatibilitet och interoperabilitet. Situationen är densamma inom staten. Problemen med datasystemen har gett konkret utslag bland annat i olika projekt för kommunsammanslagning och omorganiseringar inom staten. Förvaltningsutskottet föreslår följaktligen att finansutskottet tar in till exempel följande uttalande i saken i sitt betänkande:

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar konkreta åtgärder som förpliktar kommuner och stat att utarbeta grunder och strategier för utveckling av kompatibla och interoperabla datasystem i hela den offentliga sektorn.

Det är nödvändigt att datasystemen i hela den offentliga sektorn har största möjliga interoperabilitet — också mellan kommuner och stat. Finansministeriet bör ges ansvar för att samordna arbetet. Samtidigt måste det ses till att statsförvaltningens interna lösningar för olika områden inte är inkompatibla sinsemellan så att datasystemen på kommunfältet inte fungerar ihop. Utskottet kommer att bevaka arbetet noga.

För att förbättra produktiviteten kommer det att finnas en enda servicecentral för tjänster inom statens ekonomi- och personalförvaltning. Utöver det som sagts ovan gäller det alltså att lyfta fram inte bara enskilda åtgärder utan också en hållbar produktivitet, dvs. modeller som samtidigt stöder och producerar nya innovationer och förbättrar arbetslivskvaliteten. Arbetskarriärerna behöver förlängas och ledarskapet utvecklas.

Utskottets förslag till beslut

Förvaltningsutskottet föreslår

*att finansutskottet beaktar det som sagts
ovan.*

Helsingfors den 4 maj 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent
vordf. Tapani Mäkinen /saml
medl. Thomas Blomqvist /sv
Maarit Feldt-Ranta /sd
Juha Hakola /saml
Rakel Hiltunen /sd
Heli Järvinen /gröna
Pietari Jääskeläinen /saf
Elsi Katainen /cent

Timo V. Korhonen /cent
Valto Koski /sd
Outi Mäkelä /saml
Petri Pihlajaniemi /saml
Raimo Piirainen /sd
Lenita Toivakka /saml
Unto Valpas /vänst
ers. Lasse Hautala /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.

AVIKANDE MENING 1

Motivering*Nedkörningen av den kommunala servicen måste avbrytas*

Vi anser att utskottet tydligare borde ha lyft fram det försämrade ekonomiska läget i kommunerna och de risker för tillgången till basservice som det betyder för kommuninvånarna. Trots att kommunerna är ekonomiskt hårt trängda föreslås inga extra höjningar av statsandelarna. De statsandelstillskott som regeringen föreslår är kopplade till nya eller utvidgade uppgifter och lagfästa indexhöjningar. Det betyder bara att kommunernas finanser stramas åt över hela linjen. Statsandelarna måste klart höjas för att förbättra kvaliteten på kommunala tjänster och motverka trycket på höjda skattesatser, permitteringar och ännu djupare skuldsättning i kommunerna. Även om höjda statsandelar ökar statens skuldsättning, skulle det vara en hållbar lösning mänskligt, socialt och ekonomiskt sett. Kommunerna bör inte heller påtvingas nya lagfästa uppgifter om inte de kompenseras fullt ut för dem. Balanseringsåtgärderna får inte äventyra nivån på den sociala tryggheten eller tjänstekvaliteten och tillgången till tjänster.

Socialbarometer 2010 stöder socialdemokraternas förslag om höjda statsandelar till kommunerna. Socialbarometern antyder att tjänstesystemet har stora svårigheter med att tillgodose de mest utsattas behov. Vi borde ha lärt oss redan av den föregående lågkonjunkturen att nedskärningar i välfärdstjänsterna får allvarliga och långvariga konsekvenser. Om man skär i de väl-

färdstjänster som kommunen har ansvar för, leder det till ökad marginalisering och ojämlikhet. Det är nödvändigt att sätta stopp för marginaliseringsutvecklingen också för att sysselsättningsläget ska bli bättre.

Regeringen måste stärka kommunernas finansiella bas för att den ekonomiska krisen inte ska få negativa sociala effekter och för att kommunerna ska klara av de ökade kraven på service. För att tillgodose de grundläggande fri- och rättigheterna ska man ta tag i det växande fattigdomsproblemet, i första hand genom att förbättra den sociala tryggheten. Ansvarsfördelningen mellan stat och kommun måste justeras så att finansieringen av kommunernas basservice kan tryggas med en moderat kommunalskatt.

Kommun- och servicestrukturreformen måste fortsätta i enlighet med ramlagen i syfte att åstadkomma en ekonomiskt starkare kommunstruktur. Kommunerna bör ges fler lämpliga incitament för att verkställa de strukturella åtgärder som ramlagen förutsätter.

Regeringen fäster inte tillräckligt stort avseende vid att den växande arbetslösheten ökar utgifterna. Ju sämre läget ser ut för den kommunala ekonomin, desto större är risken för att kommunerna ska spara in på åtgärder för att aktivera arbetslösa. Inkomstöverföringarna får inte bli att pengar flyttas från en låginkomsttagare till en annan, utan de ska faktiskt hjälpa upp situationen för dem som har de lägsta inkomsterna och riskerar att marginaliseras.

I övrigt omfattar vi utskottets syn.

Ståndpunkt

Vi föreslår således

*att finansutskottet beaktar det som sagts
ovan.*

Helsingfors den 4 maj 2010

Maarit Feldt-Ranta /sd
Rakel Hiltunen /sd

Valto Koski /sd
Raimo Piirainen /sd

AVIKANDE MENING 2

Motivering*1. Den kommunala ekonomin*

I sitt utlåtande fäster sig utskottet helt riktigt vid att den kommunala ekonomin har försämrats under ramperioden och föreslår en nivåhöjning av statsandelarna till kommunerna för att trycket på höjda kommunalskattesatser ska kunna dämpas och medborgarnas köpkraft säkerställas för att hjälpa upp den ekonomiska situationen. Utskottet föreslår ändå inget uttalande om hur mycket eller hur statsandelarna till kommunerna borde höjas.

Finlands Kommunförbund har lagt upp ett räddningsprogram för kommunerna där det kräver att staten kommer kommunerna till mötes och hjälper till att trygga finansieringen av den kommunala servicen genom att anvisa kommunerna 500 miljoner euro till senast från början av 2011. Förbundet menar att det ska gå att höja statsandelarna till kommunerna till exempel genom en höjning av den procentuella statsandelen för basservicen för att effekterna ska fördelas lika per invånare i alla kommuner. En höjning med en procentenhet betyder omkring 200 miljoner euro mer i statsandelar till kommunerna.

Kommunförbundets program för att bredda kommunernas inkomstunderlag bygger i långa stycken på skärpt beskattning, som får den konsekvensen att beskattningen i allt högre grad förskjuts mot en plattskatt. Vi anser att man i inkomstbeskattningen fortfarande ska prioritera en inkomstbaserad progressiv beskattning. Staten är skyldig att se till att kommunernas finanser räcker till och att beskattningen är rättvis.

Därför föreslog jag följande uttalande (uttalande 1) i utskottets utlåtande:

Utskottet förutsätter regeringen från 2011 ökar statsandelarna till den kommunala basservicen för att det beräknade finansiella underskottet ska kunna täckas in under ramperioden.

2. Förslaget om färre nödcentraler

I sin slutrapport (IM:s publikationer 28/2009) föreslår inrikesministeriets områdesarbetsgruppen en modell för områdesindelningen med 6 i stället för 15 nödcentraler. Den här organisationsmodellen, som nu ser ut att genomföras i nästan likadan tappning (RP 262/2009 rd) med uppbackning av en majoritet av regeringspartierna, skiljer sig i betydande grad från den proposition som riksdagen och förvaltningsutskottet godkände 2008 (FvUB 3/2008 rd — Riksdagens beslut 10.4.2008).

Det är livsviktigt att nödcentralerna fungerar perfekt alla tider av dygnet och vid stora olyckor och katastrofer. Vi anser att nödcentralernas service är hotad, om den väldiga reformen genomförs enligt tidsplanen. Hur säkerställer man på kort sikt att de sex nya nödcentralerna har tillgång till utbildad jourpersonal och annan personal? Ingen vet heller hur höga de totala kostnaderna för nödcentralreformerna blir eller hur finansieringen ska säkras. Nödcentralernas verksamhet får inte äventyras för att resurserna kanske inte räcker till. Nödcentralreformerna kommer att kosta tiotals miljoner euro, som det är högst osäkert var de ska tas på grund av den stora obalansen i den offentliga ekonomin. Vår bedömning är att kostnadsfördelarna med att koncentrera nödcentralsverksamheten är mindre än utgifterna, eftersom ny teknik måste tas i bruk och ny personal anställas. De nuvarande nödcentralernas yrkesskickliga personal går delvis förlorad, om den ska tvångsförflyttas till de nya centralerna.

3. Hur kommunerna ska ersättas för kostnaderna för att integrera lagliga invandrare i landet

Finlands Kommunförbund framhåller i sitt utlåtande om totalreformen av integrationslagen (11/2009) att kommunernas kostnader för social- och hälsovården enligt Statistikcentralens prisindex för offentliga utgifter har ökat med 45,6 procent mellan 1993 och 2007. Därför och för att kostnaderna på senare tid har ökat ganska kraftfullt bör de nuvarande ersättningarna 2009 höjas med omkring 50 procent från nivån 1993 (1 900 euro för barn över 7 år och 6 233 euro för ett barn som är högst 7 år) för att ersättningen ska svara mot den nuvarande kostnadsnivån.

Kommunerna har konstaterat att ersättningarna för flyktingmottagning inte täcker in kostnaderna. Utöver de här ersättningarna avsätter kommunerna egna resurser för särskilda invandrar-tjänster. Tre år för att få ersättning från staten har visat sig vara en alldeles för kort tid. Kommunerna har också haft problem med att antalet mottagna flyktingar ökar mer än de planerat för på grund av familjeåterföreningar, spontan flyttning bland flyktingar och återflyttande inger-manlänningar. Kommunerna bedömer att man inte minst under invandrarernas första tid i landet använder omkring 1,5–2 gånger mer tid på att ge dem service än den fast bosatta befolkningen.

Integrationsersättningen bidrar i betydande grad till att integrera invandrare.

Därför föreslog jag följande uttalande (uttalande 2) i utskottets utlåtande:

Utskottet förutsätter att regeringen under ramperioden från 2011 höjer ersättningarna till kommunerna för integrering av invandrare i motsvarighet till de verkliga förändringarna i kostnaderna.

4. Produktivitetsprogrammet och tillgången på personal

Den otillräckliga tillgången på personal i kommunernas samgångsprojekt och statsförvaltningens samtida omorganisering gör det svårt att utveckla tjänsterna.

Erfarenheterna av statens produktivitetsprogram pekar mot att det skärs i personal i jämn

takt och helt oberoende av om nedskärningarna ger besparingar eller förluster i effektiviteten.

När det skärs till exempel i arbetskrafts- och arbetarskyddsdistriktens personal inom statens regionalförvaltning betyder det sämre produktivitet inom tjänsteproduktionen. När arbetskraftsförvaltningen inte klarar av att lägga upp tillräckligt många aktiveringsplaner för arbetslösa, ökar långtidsarbetslösheten. När arbetarskyddsdistriktet på grund av bristande personella resurser inte klarar av att kontrollera den utländska arbetskraften, ökar den grå ekonomin inom industrin och i byggsektorn. De här exemplen visar att personalnedskärningar leder till att staten går miste om skatteintäkter och att ineffektiviteten ökar. I sin nuvarande form är statens produktivitetsprogram ett program för att dra ner på offentliga tjänster och personal i offentlig förvaltning, inte något program för ökad hållbar produktivitet.

Utskottet fäster sig i sitt utlåtande helt riktigt vid en genuin förbättring av förvaltningens produktivitet och effektivitet och hur viktigt det är med genuina produktivitetsfördelar. I utlåtandet nämns kompatibiliteten mellan den kommunala förvaltningens datasystem och behovet av lagstiftning som förpliktar hela den offentliga förvaltningen att införa gemensamma metoder med sikte på datateknisk kompatibilitet och interoperabilitet. I stället för enskilda insatser vill utskottet satsa på hållbar produktivitet som stöder nya innovationer och en bättre arbetslivskvalitet.

Därför föreslog jag följande uttalande (uttalande 3) i utskottets utlåtande:

Utskottet förutsätter att regeringen ändrar på statens produktivitetsprogram så att det verkligen höjer produktiviteten i statsförvaltningen i stället för att vidta åtgärder som enbart bygger på personalnedskärningar.

Ståndpunkt

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sagts ovan.

Helsingfors den 4 maj 2010

Unto Valpas /vänst

Jag omfattar punkterna 1 och 4.

Pietari Jääskeläinen /saf